

Максим Миколайович **КИРИЛЕНКО**

аспірант, Донецький національний університет ім. Василя Стуса

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2518-9375>

e-mail: maks2024k@ukr.net

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПЕРЕЛІК СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ МІСЬКИХ РАД У ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

Актуальність дослідження пов'язано з необхідністю визначення механізмів способів захисту прав та законних інтересів міських рад у сфері господарських відносин. Розглянуто перелік та характеристики механізмів реалізації способів, видів, форм захисту даного типу, які визначено у розрізі акценту на ключові підстави захисту зазначеної категорії. Встановлено особливості зазначених механізмів реалізації способів вказаної категорії, які можуть сприяти розвитку теоретичної, методологічної бази у цій сфері та впливати на оптимізацію правозастосування.

Ключові слова: захист прав і законних інтересів, міські ради, органи місцевого самоврядування, способи захисту, підстави, місцеві громади, господарські відносини, судові органи

ВСТУП

Господарські відносини міських рад вирізняються різноманітністю, що потребує пошуку найбільш оптимальних способів захисту прав та інтересів у цій сфері, встановлених положеннями законодавства. Способи захисту є певними можливостями дій з боку учасників господарських відносин відносно припинення правопорушення та відновлення власних прав й інтересів. Міськими радами застосовується певний масив способів захисту у розрізі акценту на основних формах захисту та видах підстав його здійснення. Встановлення переліку і механізмів застосування вказаних способів у контексті такого орієнтиру є актуальним, зважаючи на велику чисельність відносин у господарській сфері, здійсненням яких займаються міські ради у розрізі їх компетенцій, визначених нормами законодавства.

Питання складу і особливостей способів захисту вказаних суб'єктів господарських відносин подано в роботах: А. Фоменко [10], М. Хоменко [11], В. Петруні [6], Т. Ліснічої [5] (стосовно проблем типологізації способів захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання), О. Заєць [4], П. Богущького, І. Лобер [1], О. Соловійова [9] (стосовно аспектів судового захисту), С. Бакуліної [1, с. 49], Н. Данилко [3, с. 284] (стосовно спорів у сфері земельних відносин). Хоча на цьому етапі становлення наукової думки є напрацювання за досліджуваною проблематикою, вказані праці мають ознаки певної фрагментарності, зазначене вказує на необхідність системного визначення складу і характеристик способів захисту цієї категорії.

МЕТА дослідження – визначення складу і характеристик способів захисту прав та законних інтересів міських рад у сфері господарських відносин. Для досягнення вказаної мети встановлено такі завдання: виокремити основні способи зазначеної категорії, передбачені нормами законодавства України; визначення механізму та характеру використання вказаних способів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічне забезпечення цього дослідження по-

в'язане із застосуванням окремих методів. Застосовано метод опису, який передбачає оцінювання стану вивчення питання правового регулювання способів захисту прав й інтересів зазначеного типу. Метод концептуального аналізу застосовувався для встановлення наукового забезпечення питання механізмів застосування вказаних способів. Метод співставлення застосовано в цілях порівняння підходів науковців, законодавця до досліджуваної проблематики.

РЕЗУЛЬТАТИ

Здійснено оцінювання правових засад і характеристик застосування ключових способів захисту прав та інтересів міських рад у сфері господарських відносин в Україні.

Проаналізуємо основні засади законодавства України, наукові підходи до вказаної проблематики. Аналіз наукових розвідок (А. Фоменко [10], М. Хоменко [11], В. Петруня [6], Т. Лісніча [5]) показав, що на нинішньому етапі обґрунтовано види способів захисту прав та інтересів, але вони відносяться до категорії цивільних правовідносин, загальних господарських відносин між суб'єктами господарювання, і не передбачають встановлення особливостей захисту прав та інтересів на рівні міських рад.

У положеннях Господарського кодексу (ГК) України не встановлене легальне трактування способів захисту зазначеного типу. Але, положеннями п. 2 ст. 20 ГК України визначено склад заходів, які можна розглядати в якості способів захисту прав та інтересів досліджуваних суб'єктів. Аналогічні види заходів, визначені як способи захисту прав і інтересів, встановлено для забезпечення захисту у сфері цивільних відносин (п. 2 ст. 16 Цивільного кодексу (ЦК) України). Сформулюємо вказані способи захисту суб'єктів у господарській сфері, встановлені нормами п. 2 ст. 20 ГК України та проаналізуємо можливість їх застосування до захисту прав та інтересів досліджуваних в роботі міських рад.

До першого способу захисту прав та інтересів, встановленого господарським законодавством, відноситься визнання наявності прав або їх відсутності (встанов-

лено п. 2 ст. 20 ГК України). Якщо орієнтуватись на наявний склад підстав з огляду на найбільш розповсюджені види і форми захисту прав та інтересів територіальних громад, міських рад, можемо відмітити, що застосування вказаного способу може стосуватись:

- неюрисдикційної форми, і зокрема пов'язане з: досудовим захистом, який здійснюється міськими радами до порушень прав власності осіб на територіях територіальних громад, забезпечення захисту яких віднесено до господарської компетенції міських рад (стосовно основних видів спорів у сфері земельних відносин, встановлених п. 3 ст. 158 Земельного кодексу (ЗК) України); медіацією, у розрізі здійснення якої міські ради можна залучати як органи, якими здійснюється сприяння вирішення спорів у сфері земельних відносин (визначено ст. 158.1 ЗК України);

- юрисдикційної форми (судовий захист у разі відсутності результатів вирішення спорів у сфері земельних відносин за допомогою неюрисдикційної форми).

Орієнтир на досудовий захист може включати застосування трьох видів захисту, розгляд спорів у сфері земельних відносин яких стосується повноважень міських рад. Визначимо механізми застосування ключових видів захисту, які здійснюються з боку міських рад у площині орієнтування на вказаний спосіб, форми, види і підстави захисту (визнання наявності прав або їх відсутності). Слід відмітити, що вказаний спосіб захисту пов'язано з попереднім застосуванням досудового врегулювання спорів у сфері земельних відносин (визначено в п. 3 ст. 158 ЗК України), і здійснення наступного застосування судового захисту у разі, якщо землекористувачами, власниками землі не визнано рішення, які ухвалені на рівні міських рад (п. 5 ст. 158 ЗК України).

На підставі аналізу Господарського процесуального кодексу (ГПК) України, ЗК України, Закону України № 1875-IX від 16.12.2021 р. (нормативно-правове регулювання медіації), положень дослідження О. Соловйова [9] дало змогу сформулювати вищезазначені механізми, які включають [авторська пропозиція]:

- 1) стосовно розгляду міськими радами спорів у сфері земельних відносин (застосування неюрисдикційної форми (досудового захисту)):

- виникнення підстави захисту – фактичне подання учасником спору заяви до міської ради (п. 1 ст. 159 ЗК України);

- дотримання строку міськими радами розгляду справ зазначеної категорії – тиждень з періоду отримання вказаної заяви (п. 1 ст. 159 ЗК України);

- дотримання організаційних вимог до проведення розгляду міськими радами спорів у сфері земельних відносин: здійснення інформування зацікавлених осіб про розгляд вказаних спорів (повідомляються дані про час, місце організації заходів) (п. 2 ст. 159 ЗК України); можливості перенесень міськими радами розглядів вказаних спорів у разі, якщо одна зі сторін відсутня на першому розгляді, і у разі, якщо не отримано офіційну згоду з боку вказаної сторони на здійснення вказаного розгляду (п. 2 ст. 159 ЗК України); можливості перенесень міськими радами розглядів вказаних спорів у разі, якщо одна із сторін відсутня і на вказане є певні поважні причини (п. 2 ст. 159 ЗК України); здійснення розглядів, зокрема у разі, якщо відмічається

повторна відсутність однієї із сторін, якщо на вказане немає поважних причин (п. 3 ст. 159 ЗК України), наступне ухвалення міськими радами рішень про вказані спори;

- 2) стосовно розгляду судовими органами спорів у сфері земельних відносин (застосування юрисдикційної форми (судового захисту)):

- виникнення підстави захисту – подання учасником спору позову до суду (п. 1 ст. 159 ЗК України) у разі, якщо землекористувачами, власниками землі не визнано рішення, які ухвалені на рівні міських рад (п. 5 ст. 158 ЗК України);

- дотримання основних стандартних заходів судового розгляду справ у господарській сфері (орієнтир на забезпечення загальних позовних проваджень). Забезпечення можливості застосування матеріалів досудового розгляду даних спорів, наявність можливості не включати дані документи до справ;

- орієнтир на форму господарського судочинства – позовного провадження (загального) (п. 1 ст. 12 ГПК України). Дотримання основних стадій, передбачених законодавством для позовного провадження (загального);

- 3) стосовно розгляду спорів у сфері земельних відносин за допомогою медіації:

- орієнтир на склад суб'єктів (органів), які можуть забезпечувати сприяння примирення сторін в рамках медіації – міські ради, судові органи (п. 2 ст. 158.1, п. 1 ст. 158, ЗК України);

- дотримання вимог до документального забезпечення цієї процедури (п. 3 ст. 158.1 ЗК України): договори про проведення медіації; угода за результатами медіації;

- орієнтир на підставу звернення сторін до застосування інших типів вирішення спорів вказаної категорії – невиконання та неналежне виконання угод за результатами медіації (п. 4 ст. 158.1 ЗК України). До вказаних інших видів вирішення вказаних спорів, спорів віднесено: розгляд міськими радами спорів у сфері земельних відносин (застосування неюрисдикційної форми (досудового захисту)); розгляд судовими органами спорів у сфері земельних відносин (застосування юрисдикційної форми (судового захисту));

- орієнтир на можливості встановлень додаткового переліку вимог до медіаторів за даними спорами, які може бути висунуто з боку міських рад (п. 3 ст. 9 Закону України № 1875-IX від 16.12.2021 р.).

Актуальною дискусійною проблемою у сфері розгляду спорів у сфері земельних відносин в рамках неюрисдикційної та юрисдикційної форм є відсутність чіткого законодавчого встановлення обов'язковості первісного звернення учасників до міських рад. Зокрема, п. 2 ст. 158 ЗК України встановлено перелік спорів у сфері земельних відносин, які відносяться до виключної компетенції судів. Але стосовно обов'язковості первісного звернення учасників до розгляду спорів у сфері земельних відносин з приводу здійснень обмежень користування земельними сервітутами, землями, розмежувань територій районів міст, недотримань особами (фізичними, юридичними) правил добросусідства, порушень територій земельних ділянок, які відносяться до власності або постають предметами користування осіб в територій місцевих громад п. 3 ст. 158 ЗК України не встановлено вказівок на виключність компе-

тенцій міських рад. Українським законодавством передбачено, що вказаними органами (міськими радами) вирішуються вказані категорії спорів (п. 3 ст. 158 ЗК України), хоча не зазначено, чи розгляд вказаних спорів обов'язковий, і чи є можливим застосування інших способів захисту.

Але деякі дослідники вказують, що застосування судового розгляду вказаних спорів виступає в якості останнього етапу їх вирішення (С. Бакуліна [1, с. 49], Н. Данилко [3, с. 284]). Як наголошує Н. Данилко [3, с. 284], зазначене пов'язане з тим, що судове оскарження рішень міських рад обумовлене неможливістю їх виконання, оскільки є сторона (сторони) вказаних спорів, які не згодні із результатами вказаних рішень.

Стосовно нормативно-правового регулювання застосування медіації за спорами у сфері земельних відносин слід відмітити відсутність чіткого встановлення його пріоритетності і наступного звернення до досудового або судового захисту. Згідно з п. 1 ст. 158.1 ЗК України встановлено, що спорів у сфері земельних відносин можна врегулювати із застосуванням медіації з дотриманням норм Закону України № 1875-IX від 16.12.2021 р., ЗК України. Відповідно відсутня вказівка на обов'язкове первинне звернення до медіації стосовно вказаного типу підстав захисту.

Відмічаємо, що пріоритетність застосування видів захисту прав та інтересів осіб стосовно спорів у сфері земельних відносин, вирішення яких здійснюють міські ради, не врегульоване у розрізі ЗК України. Вказана неврегульованість обумовлює те, що учасники спорів у сфері земельних відносин можуть звертатись до окремих видів захисту, і не застосовувати інші, які є ефективними у цьому напрямі: застосування досудового врегулювання спорів у сфері земельних відносин, яке реалізується за допомогою медіації, може дати змогу отримання більш швидкого захисту прав і інтересів осіб порівняно з орієнтованим на судовий розгляд.

Другий спосіб захисту прав та інтересів місцевих громад та міських рад пов'язано з визнанням частково або повністю недійсними актів органів місцевого самоврядування, актів органів державної влади, актів інших суб'єктів, які не відповідають положенням законодавства, впливають на ущемлювання інтересів та прав суб'єктів господарювання, споживачів, визнанням недійсними угод у господарській сфері, у сфері управління комунальною власністю місцевих громад (п. 2 ст. 20 ГК України). До підстав захисту у цій сфері відносяться ті, що відносяться до порушень прав комунальної власності місцевих громад, захист яких відноситься до повноважень міських рад за ключовими елементами.

Важливу особливість застосування вказаного способу та виду захисту у разі вказаного визнання частково або повністю недійсними актів вищезазначених суб'єктів пов'язано з тим, що здійснення судового розгляду вказаних справ орієнтоване на відповідну адміністративну юрисдикцію (ст. 264 Кодекс адміністративного судочинства України (КАС)). Як свідчать дослідження (П. Богуцький, І. Лобер [2]), оскільки органи державної влади та органи місцевого самоврядування є суб'єктами, що мають певні владні повноваження, і на них покладено здійснення низки владних функцій: управління (розпорядка, реєстраційна, дозвільна, коорди-

наційна, нормотворча), здійснення судових оскаржень їх діяльності повинне реалізовуватись адміністративними судовими органами. Але здійснення судового розгляду таких справ стосовно підстав порушення прав комунальної власності територіальних громад, пов'язаних із актами суб'єктів підприємницької діяльності, актів комунальних організацій, установ, підприємств може відноситись до юрисдикційного підпорядкування господарських судів. Можемо підтримати О. Заєць [4], що здійснення невірною вибору судової юрисдикції постає як передумова відведення позовів, і відповідно впливає на сповільнення процесу захисту прав та інтересів територіальних громад та міських рад. Додатково можна відмітити ситуації, коли у розгляді справ судовими органами виявляється невірне визначення юрисдикційного підпорядкування попередніх судів, якими ухвалено рішення і які задовольняють позови позивачів, незважаючи на те, що останніх не уповноважено здійснювати розгляд вказаних справ. Проаналізуємо приклад такої ситуації за матеріалами постанови за справою № 823/2042/16 від 04.09.2018 р., що ухвалено Великою Палатою Верховного Суду [7], коли позивачем на початковому етапі розгляду справи стосовно прав на земельну ділянку невірно встановлено сторону відповідача, і допущено помилку стосовно вибору суду, оскільки він звернувся до територіального адміністративного суду, в подальшому – до міського апеляційного адміністративного суду. Виявлено, що Великою палатою Верховного суду України встановлено невірне визначення учасників спору і вказано, що справа не підлягає під адміністративну юрисдикцію, а рішення суду попередніх інстанцій скасовано. Аналогічні приклади подано у низці інших справ: можна відзначити положення постанови за справою № 911/4144/16 від 15.05.2018 р., що ухвалено Великою Палатою Верховного Суду [8].

За результатами дослідження положень ГПК України, ст. 264 КАС України визначено, що в рамках законодавства України стосовно другого оцінюваного способу захисту застосовується три категорії захисту:

– розгляд міськими радами позовів до органів місцевого самоврядування, органів державної влади стосовно часткового або повного визнання недійсними актів вказаних органів (звернення до юрисдикційної форми (судового захисту));

– розгляд міськими радами позовів до суб'єктів інших категорій стосовно часткового або повного визнання недійсними актів вказаних учасників господарських відносин (звернення до юрисдикційної форми (судового захисту));

– розгляд міськими радами позовів до суб'єктів інших категорій стосовно часткового або повного визнання недійсними актів вказаних учасників господарських відносин стосовно управління комунальною власністю територіальних громад (звернення до юрисдикційної форми (судового захисту)).

Встановлено, що основна відмінність на рівні першого та другого і третього видів полягає у типах юрисдикційного підпорядкування, зокрема, адміністративному і господарському. Відповідно застосовується схожий механізм, формою судочинства постає застосування позовного провадження (загального) (п. 1 ст. 12 ГПК України).

Слід відмітити категорію способів захисту прав досліджуваних суб'єктів, пов'язану з відновленням станів, характерних до моменту порушень права, інтересів суб'єктів господарювання (в межах територій місцевих громад), припиненнями дій, що обумовлюють виникнення загроз порушень прав або здійснення їх порушень, присудженням стосовно виконань зобов'язань в натурі, відшкодувань завданих збитків (п. 2 ст. 20 ГК України), що застосовується відносно підстав порушень прав комунальної власності місцевих громад, захист яких знаходиться в рамках повноважень міських рад, стосовно підстав порушень порядку норм регулювання відносин у сфері господарювання, порушення яких обумовлює порушення прав місцевих громад і забезпечення захисту яких віднесено до компетенції міських рад. Слід відмітити, що зазначені типи способів захисту орієнтовано на звернення до юрисдикційної форми захисту (судового захисту). Оскільки повноваження міських рад не включають можливості звернення до досудового захисту із застосуванням таких способів, припускаємо, що це відноситься тільки до судового захисту. Вказане також на пряму пов'язане з назвами певних з цих способів, а саме можемо виокремити присудження стосовно виконань зобов'язань в натурі, яке обумовлює застосування судового захисту. Стосовно інших способів захисту цієї категорії можна відмітити відсутність законодавчого регулювання видів, форм захисту, а отже, застосування судового захисту вважається найбільш оптимальним для їх застосування.

Застосування вказаних способів для захисту за підставами порушень порядку регуляторної діяльності та порушень прав комунальної власності є ідентичним. Механізм їх застосування оснований на орієнтирі на звернення до юрисдикційної форми (судового захисту), юрисдикційне підпорядкування господарським судам, позовне провадження (загальне) (п. 1 ст. 12 ГПК України).

Потрібно відзначити такі способи захисту досліджуваної категорії, як використання штрафних, адміністративно-господарських і оперативно-господарських санкцій (п. 2 ст. 20 ГК України), які застосовуються для підстав порушень прав комунальної власності місцевих громад, захист яких віднесено до повноважень міських рад, для підстав порушень правил регуляторної діяльності у господарській сфері, недотримання яких впливає на порушення прав місцевих громад, забезпечення захисту покладено на міські ради. Зазначаємо, що застосування вказаних способів захисту пов'язане зі зверненням до неюрисдикційної (досудового (претензійного) захисту)) та до юрисдикційної форми захисту (судового захисту).

За даними аналізу положень господарського і господарського-процесуального законодавства України визначено, що механізми застосування основних видів захисту у разі звернення до вказаних способів захисту є схожими (етап досудового, етап судового розгляду, – якщо цілей захисту не досягнуто на попередньому етапі, реалізація загальних позовних проваджень (п. 1 ст. 12 ГПК України)). Але у разі застосування адміністративно-господарських санкцій пріоритетним є

орієнтир на визначені певні строки їх застосування (п. 1 ст. 250 ГК України).

Варто зазначити, що застосування такого способу як розірвання, установлення, зміна відносин у господарській сфері та інших способів, передбачених законодавством (п. 2 ст. 20 ГК України), забезпечується у розрізі орієнтиру на неюрисдикційну (застосування досудового захисту), у подальшому юрисдикційну форму захисту прав та інтересів вказаних суб'єктів (застосування судового захисту). Відмічаємо, що структура механізмів їхнього застосування схожа з тією, що встановлено для вищезрозглянутих способів, а саме оперативно-господарських та штрафних санкцій.

ВИСНОВКИ

Розглянуті перелік та характеристики механізмів реалізації способів, видів, форм захисту прав та інтересів міських рад визначено у розрізі акценту на ключові підстави захисту зазначеної категорії. У дослідженні подано склад і особливості зазначених механізмів, які стосуються ключових способів захисту прав та інтересів міських рад, які встановлено положеннями нормативно-правових актів. Вказаний перелік включає: 1) визнання наявності прав або їх відсутності; 2) визнання частково або повністю недійсними актів органів місцевого самоврядування, актів органів державної влади, актів інших суб'єктів, які не відповідають положенням законодавства, впливають на уцілювання інтересів та прав суб'єктів господарювання, споживачів, визнання недійсними угод у господарській сфері, у сфері управління комунальною власністю місцевих громад; 3) відновлення становищ, характерних до моменту порушень права, інтересів суб'єктів господарювання (в межах територій місцевих громад), припиненнями дій, що обумовлюють виникнення загроз порушень прав або здійснення їх порушень, присудження стосовно виконань зобов'язань в натурі, відшкодувань завданих збитків, які застосовуються відносно підстав порушень прав комунальної власності місцевих громад, захист яких знаходиться в рамках повноважень міських рад, стосовно підстав порушень порядку норм регулювання відносин у сфері господарювання, порушення яких обумовлює порушення прав місцевих громад і забезпечення захисту яких віднесено до компетенції міських рад; 4) застосування штрафних, адміністративно-господарських і оперативно-господарських санкцій, які застосовуються стосовно підстав порушень прав комунальної власності місцевих громад, захист яких віднесено до повноважень міських рад, стосовно підстав порушень правил регуляторної діяльності у господарській сфері, недотримання яких впливає на порушення прав місцевих громад, забезпечення захисту покладено на міські ради; 5) розірвання, установлення, зміна відносин у господарській сфері та інших способів, передбачених законодавством. Розроблення таких механізмів орієнтовано на забезпечення розвитку теоретичної, методологічної бази у цій сфері, також орієнтир на них може сприяти оптимізації правозастосування.

Список використаних джерел

1. Бакуліна С.В. Особливості судового розгляду та вирішення публічно-правових земельних спорів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Тернопіль, 2018. 215 с.

2. Богуцький П.П., Лобер І.В. Судове оскарження рішень органів місцевого самоврядування. 2023. URL: https://ukprawo.net/article_judicial_review_of_decisions_of_local_authorities/
3. Данилко Н.І. Розгляд і вирішення земельних спорів органами місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми політики*. 2011. Вип. 41. С. 277-285.
4. Заєць О.І. Обрання належного способу захисту земельних прав: окремі проблеми. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 2. С. 151-154.
5. Лісніча Т.В. Особливості господарсько-правового захисту прав суб'єктів господарювання. *Часопис з юридичних наук*. 2014. № 1. URL: <https://periodicals.karazin.ua/jls/article/view/1685>
6. Петруня В.В. Поняття та система способів захисту прав суб'єктів господарювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Одеса, 2019. 23 с.
7. Постанова у справі № 823/2042/16 від 04.09.2018 р. Велика Палата Верховного Суду. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/77969515>
8. Постанова у справі № 911/4144/16 від 15.05.2018 р. Велика Палата Верховного Суду. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/74266482>
9. Соловійов О. Стадії загального позовного провадження в господарському судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 104-108.
10. Фоменко А.С. Правова природа та сутність адміністративно-правових спорів. *Науковий вісник ДДУВС*. 2017. № 4. С. 130-137.
11. Хоменко М. Ефективність способів захисту цивільних прав та інтересів у практиці Європейського Суду. *Цивільне право*. 2016. № 5-6. С. 45-53.

References

1. Bakulina S.V. Peculiarities of judicial review and resolution of public-law land disputes: dis. ... PhD in legal sciences: 12.00.07. Ternopil, 2018. 215 p. [in Ukrainian].
2. Bohutskyi P.P., Lober I.V. Court appeal of decisions of local self-government bodies. 2023. URL: https://ukprawo.net/article_judicial_review_of_decisions_of_local_authorities/ [in Ukrainian].
3. Danylo N.I. Consideration and resolution of land disputes by local self-government bodies. *Actual problems of politics*. 2011. Iss. 41. pp. 277-285. [in Ukrainian].
4. Zaiets O.I. Choosing the right way to protect land rights: separate problems. *Journal of the Kyiv University of Law*. 2019. No. 2. pp. 151-154. [in Ukrainian].
5. Lisnicha T.V. Peculiarities of economic and legal protection of the rights of economic entities. *Journal of legal sciences*. 2014. No. 1. URL: <https://periodicals.karazin.ua/jls/article/view/1685> [in Ukrainian].
6. Petrunia V.V. The concept and system of ways to protect the rights of business entities: abstract ... PhD in legal sciences: 12.00.04. Odesa, 2019. 23 p. [in Ukrainian].
7. Resolution in case No. 823/2042/16 of September 4, 2018, Grand Chamber of the Supreme Court. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/77969515> [in Ukrainian].
8. Resolution in case No. 911/4144/16 of May 15, 2018, Grand Chamber of the Supreme Court. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/74266482> [in Ukrainian].
9. Solovyov O. Stages of general legal proceedings in economic litigation. *Entrepreneurship, economy and law*. 2020. No. 7. pp. 104-108. [in Ukrainian].
10. Fomenko A.E. Legal nature and essence of administrative-legal disputes. *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2017. No. 4. pp. 130-137. [in Ukrainian].
11. Khomenko M. Effectiveness of methods of protection of civil rights and interests in the practice of the European Court. *Civil law*. 2016. No. 5-6. pp. 45-53. [in Ukrainian].

Maksym KYRYLENKO

postgraduate student, Vasyl Stus Donetsk National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2518-9375>

e-mail: maks2024k@ukr.net

CHARACTERISTICS AND LIST OF WAYS TO PROTECT THE RIGHTS AND LEGAL INTERESTS OF CITY COUNCILS IN ECONOMIC RELATIONS

The relevance of the study is related to the need to determine mechanisms for protecting the rights and legitimate interests of city councils in the field of economic relations. The purpose of the study is to determine the composition and characteristics of the methods of protecting the rights and legitimate interests of city councils in the field of economic relations. The paper examines the list and characteristics of mechanisms for the implementation of methods, types, and forms of protection of this type, which are defined in terms of emphasis on the key grounds for protection of the specified category. It was determined that the specified list includes: 1) recognition of the presence of rights or their absence; 2) partial or complete invalidation of acts of local self-government bodies, acts of state authorities, acts of other entities that do not comply with the provisions of the law, affect the interests and rights of business entities, consumers, invalidation of agreements in the economic sphere in the sphere of management of communal property of local communities; 3) restoration of situations characteristic of the moment of violations of the law, interests of business entities (within the territories of local communities), cessation of actions that lead to the occurrence of threats to rights or their violations, awards for the fulfillment of obligations in kind, compensation for damages; 4) use of fines, administrative-economic and operative-economic sanctions; 5) termination, establishment, change of relations in the economic sphere and other methods provided by legislation. The peculiarities of the specified mechanisms for the implementation of methods of the specified category, which can contribute to the development of the theoretical and methodological base in this field and influence the optimization of law enforcement, have been established.

Keywords: protection of rights and legal interests, city councils, local self-government bodies, methods of protection, grounds, local communities, economic relations, judicial bodies